Kállai Dezsőné: Életem útja, sorsa

A nevem Kállai Dezsőné, született Horváth Erzsébet. Születtem Szolnokon, 1928. június 3-án.

Mindig Szolnokon éltem és élek most is. Zenész cigány magyar állampolgár családból származom. Apám hivatásos zenész volt. Igen sikeres és szerencsés is volt. Cimbalmon játszott. Zenekarban dolgozott mindig. Emlékeimben él, hogy sok éven át ősszel mindig három hétig Kenderesen élt és játszott. Az agarászati idényben olyan megtiszteltetésben volt része, hogy zenekarával együtt Horthy Miklós Kormányzó Úr asztalánál étkezett.

Gyermekkorom igen boldog és szép volt. Nem ismertem nélkülözést és éhezést. Annál is inkább, mert édesanyám is keresőképes volt. Ószeres iparos, kereskedő volt. Hárman voltunk testvérek, lányok. Saját családi házban éltünk mindig, mivel édesanyámnak vásárolta a nagymamám. Mi is megörököltük az anyám halála után. Háromszor is átépítettük, korszerűsítettük.

Mi gyermekek iskolába jártunk. 1943-ban végeztem el a nyolc elemit. Fodrász szerettem volna lenni. 1944. június 3-án kellett volna tanulóként a Horthy Miklós úti fodrász üzletben kezdenem. 1944. június 2-án érte Szolnokot az első szőnyegbombázás. Az édesapám a légiriadó elmúltával kocsit fogadott és felpakolt minket, meg amire szükségünk volt és Jászladányba menekültünk. Addig ott éltünk, amíg be nem vonult a Szovjet hadsereg. Bár ne mentünk volna oda, mert az élet első nagy csapása ott ért bennünket. Apám Ladányon is a Rácz László zenekarában játszott, onnan vitték el őt és kollégáit a csendőrök. A családi házakból is a férfiakat, aki cigány származású volt. Elhurcolták őket, nem tudtuk hová. Másnap reggel az állomáson vagonokba rakták őket, mint a marhákat. Hónapokon át nem tudtunk az apámról, majd beleőrültünk. Aztán 1944 szeptemberének utolsó napjaiban apám megjelent, lefogyva, összetörve a megpróbáltatásoktól, megaláztatásoktól. Mi sírtunk, nevettünk, az őrület határán voltunk. Azt sem tudtuk, hogy normálisak vagyunk-e?

Apám azután elmesélte, hogy Vácon volt egy gettóban sok cigánnyal és zsidóval együtt. Egy napon két vagy három katonatiszt érkezett oda nyílt paranccsal, hogy állítsák a cigány foglyokat két oldalra. Akinek van zenész működési kiskönyve, az adja át megtekintésre. Utána visszaadták, és azt mondták, hogy azonnal távozhatnak. Ki merre látott menekült. Napokig tartott, amíg apám Jászladányra jutott. Egy szolnoki férfi – Koczka Tóni – a sínek mellett gyalogló apámat felismerte és felvette a vonatra, mivel ő volt a mozdonyvezető. Az ott maradt cigányokból, akiknek nem volt az a kis könyve egy sem került soha vissza. Közülük sok jászladányi volt.

Amint lehetett, az Orosz bejövetel után mi elindultunk Szolnokra gyalog, mikor segítséggel nagy nehezen hazajutottunk. Szinte újra kezdtük az életet. Házunkat légnyomás érte, tető nélkül volt, lakhatatlan állapotban. Kapott apám a volt étterem főnökétől a Koszorú utcában egy kis családi házat, addig, míg a sajátunkat helyre állítjuk. Sok viszontagság árán éltünk. Anyám is elkezdte a munkáját és apám is. Így éltük tovább az életünket.

Én 1948-ban férjhez mentem, de a házasságom nem volt sikeres. Az én lelkivilágom más volt, így elváltunk. Ebből a házasságból született egy kisfiú, aki életem és családom napsugara, életem értelme lett. Ez a gyermek volt az egész családom öröme, büszkesége. Csodagyerekként született. Kitűnő tanuló volt az iskolában. Egyszerre ment első osztályba és zeneiskolába. A szolnoki Bartók Béla zeneiskolába járt. A Merzicki tanár úr volt a tanára.

13 évesen a Ki-Mit-Tudon vett részt. A középdöntőig jutott el. A Keveházi Gyöngyi művésznővel, aki már felnőtt hölgynek számított, osztotta meg a széket. Ez volt a fiammal kapcsolatos első nagy-nagy büszkeségem. Róla nem akartam írni, de nem lehetett elkerülni.

Én 1955-ben elmentem dolgozni a Jászkun Vendéglátóiparba. Azonnal felvettek, mert kitűnő iskolai bizonyítvánnyal rendelkeztem. Bizalmi állásba helyeztek, ahol megálltam a helyemet. Munkám mellett még megszereztem a Kereskedelmi Iskolában a szakképzett vendéglátói, eladói, üzletvezetői szakképesítést. Negyven éven át voltam a vállalat megbecsült dolgozója. Szabad kasszás üzletvezető, gebines is voltam hosszú évekig. Szépen kerestem becsülettel. Gazdag nem lettem, de a becsületem megőriztem. Hála az istennek, mindig pénzzel bántam, a nép vagyonával. Kiszolgáltam vagy 6-7 igazgatót és én pont hatszor voltam a munkám során kiváló dolgozó. Minden presszóban dolgoztam Szolnokon és Törökszentmiklóson a Rózsa Presszóban. Az utolsó 20 évben már csak pénztárt vállaltam és abban dolgoztam. A gebines 20 évben sokat cipekedtem és szívbeteg lettem, meg a mostani rossz egészségi állapotomat is annak köszönhetem.

De nem panaszkodom, 67 éves koromig kiegyensúlyozott életem volt. A saját gyönyörű házamban éltem. Habár közben eltemettem a szüleimet, utána a húgom egyetlen fiát, a 18 hónapos katonai szolgálatát követően. Egy év sem telt el a leszerelésétől és meghalt rákban. Két évre rá a nővérem hunyt el 64 évesen.

Ez betetőzte az életem. Leadtam a lakásomat és most itt élek a Szociális Otthonban, az Abonyi út 32-ben. Hogy mióta azt nem írom le, mert arra nem lehetek büszke. De igyekszem az Otthon Vezetőségének jó gondozott lakója lenni. Nem tudom, hogy meddig, mert már 84 éves vagyok. De nem hagyom el magam. Idáig még önellátó vagyok, sőt verseket, meséket írok és sokat olvasok. Minden ünnepségen versekkel veszek részt. Sőt több helyen és vidéken verseimmel első helyezést nyertem. Két könyvben is jelentek meg saját verseim.

Néhány versemet is elküldöm Önöknek, hátha fognak rám emlékezni.

Minden örömöm a fiam, és az unokám, aki 36 éves. Had dicsekedjek vele egy kicsit. Számítógépes gimnáziumban érettségizett. Három főiskolai évfolyamot elvégzett, a 4.-et már nem tudták fizetni a fiamék, mivel a Pelikán megszűnésével a fiam sincs szerződéses állásban. Ez az én nagy bánatom, a csapás az életemben. Az unokám sem kap olyan állandó állást, ami a képességeihez való lenne. Pedig sokféle munkát vállalt, de 3 hónap után a vállalkozó „tulajok” felmondanak, mert addig nem kell utána fizetni. Újabbakat vesznek fel háromhavonta. Mivel nekünk magánembereknek „tulajok”, másképpen nem akarom őket nevezni, nekik ez a kifizetődő haszon. Sajnos a kereskedelem eladásával és a többi állami vállalatokkal mindent eladtak, még a csótányokat is.

Három jelentős történelmi eseményt értem meg:

1944
1956
és a rendszerváltást:

Bocsánat hosszú, őszinte szavaimért, de a szabad szó révén és a 84 évem jogán ezt megengedem magamnak.

Szolnok, 2012. július 18.

Köszönet és hálás tisztelettel:

Kállai Dezsőné